СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVIII. Ч. 212. Джерзі Ситі, Н. Дж., середа, 11-го вересня 1940. No. 212. Jersey City, N. J., Wednesday, September 11, 1940. VOL. XLVIII.

ТРИ ЦЕНТИ в злучених державах Америки. ПЯТЬ ЦЕНТІВ за границею злучених держав Америки. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. THREE CENTS in the United States of America. FIVE CENTS elsewhere.

ТОРГИ НАД ЗАКОНОПРОЄКТОМ ПРИМУСОВОЇ СЛУЖБИ

ВАШИНҐТОН. — Держачись засади — „сто разів змір, а раз уріж" — сенат щераз застановлявся над законопроєктом примусової військової служби, а саме, дискутував над тими змінами, які поробила палата представників. Сенатові неподобалось це, що палата представників зробила двомісячну проволоку в покликуванні новобранців і цю проволоку сенат відкинув, стаючи на становищі, що по ухваленні закону примусової служби треба відразу приступати до бранки. Зате сенат склоняється до погляду палати представників у справі річників. Сенат колись ухвалив річники від 21 до 31. Палата представників станула на річниках від 21 до 45. Тепер сенат хоче затвердити це, що ухвалила палата представників.

ПЕРЕДАЧА КОНТРТОРПЕДОВЦІВ.

МОНТРЕАЛ. — Тут наступила передача першої посилки американських контрторпедовців в англійські руки. Коли сурмачі відіграли „опущення прапору", американські моряки поспішно спустили американські прапори і звинули їх. Мовчки вони винесли їх на беріг. Миттю вступили на кораблі англійські моряки і знов, після відіграння „підіймання прапорів", підняли прапори Британської Імперії. Офіцири контрторпедовців лиш мовчки подали собі руки. Ніяких промов не було. Слідне було зворушення по обох сторонах.

ЛЯ ҐВАРДІЯ ПЕРЕСТЕРІГАЄ ДИКТАТОРІВ.

ВАШИНҐТОН. — Посадник Ля Ґвардія, в ролі члена американсько-канадійської оборонної комісії, заявив, що незадовго канадійські береги, а також береги Америки будуть так укріплені, що диктатори будуть думати шість разів, заки відважаться зачепити західню півкулю. Ля Ґвардія натякав, що Канада готова відступити Америці певні бази, в яких остання могтиме закріпити свою мілітарну силу.

АДВОКАТСЬКА ПАЛАТА ЗА ЗБЕРЕЖЕННЯ СВОБІД.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. — На річній конвенції адвокатської палати бесідники висловлювались проти деяких диктаторських мір, якими орудує уряд. Всі потягнення уряду повинні основуватись на законі, говорили бесідники. Але спеціяльний комітет резолюцій ствердив, що внаслідок загрози, випливаючої для Америки з Европи й інших країв, треба спонукати, що уряд вимагатиме від широкого загалу кращої співпраці. Тому цілий загал мусить піддатись строгій добровільній дисципліні. Бо лиш така дисципліна може нас врятувати перед силованою дисципліною і справжньою диктатурою.

ПРИМУСОМ ЗАКІНЧИТИ РОЗДОР У ПРАЦІ.

ВАШИНҐТОН. — Один із чільних організаторів у робітничих юніях, Даніел Тобін, заявив, що коли обі робітничі фракції, себто А.Ф.П. і К.П.О. не погодяться, то уряд утрутиться в їх внутрішне життя і їх силою погодить. Бо розкол у робітничім організованім русі шкодить дуже самим робітникам і шкодить цілому американському устроєві. Часто трапляється таке, що одна юнія пикетує іншу; одна юнія робить конкуренцію іншій і обнижує стопу робітничих заплат; також буває таке, що в часі страйку одної юнії, інша юнія входить як „страйколом".

ЗДИБАВСЯ „ОБОРОНЕЦЬ ДЕМОКРАТІЇ".

НЮ ЙОРК. — Перед зібранням пару сот студентів виголосив предсідник дільниці Менгетену, Ізаакс, промову і в ній накидався на Форда, Линдберґа та священика Каглина, мовляв вони всі є вороги демократії. Сам Ізаакс пару літ тому назначив як свого довіреного дослідника відомого комуністичного діяча Ґерсона і хоч чимало організацій протестували проти цього, він його таки далі при собі затримав.

СКАРЖИТЬ ІЗААКСА.

НЮ ЙОРК. — Вслід за заявою предсідника дільниці Менгетену, Ізаакса, що він, назначаючи Ґерсона на міського довіреного дорадника, не поламав жадного закону — нюйорський гурток воєнних американських ветеранів заскаржив Ізаакса до суду, щоб доказати йому, що він поламав не один, але два закони. Бо законно заборонено є наставляти до уряду таких осіб, які проповідують насильне повалення конституції і теперішнього устрою.

ВИРІБ ШТУЧНОЇ ҐУМИ.

ДІТРОЙТ. — Представники промислу заявили, що їм вдалось знайти штучну ґуму, виборлювану з нафти. Виріб дуже простий і дешевий, а також ґума далеко кращої якости як натуральна. Цю ґуму вони назвали „бутил". Ходить тепер про те, щоб розбудувати на широку скалю фабрики виробу цеї штучної ґуми. Коли це буде довершене Америка стане цілком независима від ґуми, яку вона спроваджує тепер з Нідерляндської Індії.

ВЕЛИТЕНСЬКІ ЗАМОВЛЕННЯ КОРАБЛІВ У ЦІЛИ ПОДВОЄННЯ ФЛЬОТИ

Як тільки президент підписав закон, на основі якого уряд дістав уповноваження витратити на будову кораблів пять біліонів і двіста тисяч долярів, відразу урядові кола поробили замовлення в ріжних будівельних доках на будову 200 нових воєнних кораблів. Тепер фльота має 400 воєнних кораблів, але серед них є деякі старші. Нові двісті кораблів будуть побудовані за наймодернішими зразками, так що своїм числом фактично подвоять морську силу Америки. Серед ново замовлених кораблів є 7 кораблів найтяжчої ваги. Вони досягатимуть до 55 тисяч тон кожний і будуть найбільшими кораблями на світі. Дотеперішні найбільші кораблі на світі досягають 40 тисяч тон. Крім того американська фльота замовила вісім носителів літаків, 27 кружляків, 115 нищителів, або контрторпедовців та 43 субмарин. Це замовлення буде виконане щойно за пару літ. Колиб так покотились міжнародні події, що Гітлер виграв цю війну і взявся до будови кораблів в цілі підбиття західньої півкулі, він зустріне перед собою якраз ці новопобудовані американські кораблі. Новорозбудована американська фльота зможе обороняти Америку з двох боків, на обох океанах.

СТРАТЕҐІЧНІ ШЛЯХИ

Джан Кармоді, адміністратор Федеральної Агенції Праці, заповів, що уряд в найближчих часах витратить 212 міліонів долярів на будову девять тисяч миль стратеґічних шляхів, потрібних для кращого пересунення зброєних сил по континенті. Для тої цілі будуть зужиті в першу чергу державні агенції, що займаються ріжними будовами.

НІМЦІ БОМБАРДУЮТЬ САМУ СЕРЕДИНУ ЛОНДОНУ

Третій день „властивого нищення Англії", яке було заповіджене Гітлером в його останній промові в „Шпортпаляст", вказує, що таки зачалася „властива" боротьба, яка виглядає на останній порив Німеччини до змушення Англії до здачі. Таке виходить з того, що передають американські кореспонденти, коли згадують, що в двох перших днях посиленого німецького наступу було в Лондоні коло 600 вбитих, а 2,500 ранених, а в третім дні було мабуть тих жертв ще більше. Кореспонденти подають, що бомби падали в самім осередку міста і потрясали найбільшими будівлями. Найгірше те, що німці тепер бомбардують головно ночами, а протилетунська артилерія не дає собі ночами ради, бо тяжко розпізнавати літаки. Та не зважаючи на страшну руїну і нещастя, ранками зачинається в місті нормальний рух. Люди вилазять з ям і ідуть до роботи, якби нічого не було. На обличчях людей видно новагу і завзяття видержати за всяку ціну.

БОМБАРДУВАННЯ ГАМБУРҐУ — ЯК ВІДПЛАТА ЗА ЛОНДОН

Три і пів години тривало бомбардування Гамбурґу, відомої німецької пристані, при чому британські летуни завдали великої шкоди військовим магазинам. Так само бомбардовано Бремен і Емден, дві інші німецькі пристані.

СТРІЛЯЮТЬ З ДАЛЕКОСЯГЛИХ ГАРМАТ

Німці зачали обстрілювати британський беріг з великих гармат, т. зв. грубих Берт. На те відповіли британці й зачали собі стріляти з далекосяглих гармат, обстрілюючи французький беріг, де знаходяться німецькі військові частини. Як тільки запрестано стріляниню, британські летуни почали шукати за місцями, звідки стріляють німці, скидаючи на ті місця бомби.

ЯК ДЕНЬ ТАК НІЧ

Німецька преса заповідає, що не буде перерви в нападах на Англію. Налети будуть наступати один по другім, як день так ніч. Проводить ними сам маршал Ґерінґ.

ЯПОНІЯ ЗАЛИЦЯЄТЬСЯ ДО СОВЄТІВ

ТОКІО. — Японський уряд назначив до Москви нового амбасадора. Ним є генерал Йошіцуґу Татекава. Його завданням є усунути всі перешкоди, які ділять Японію з Советами й між тими двома державами довести до порозуміння. Водночас він є ворожо настроєний до Англії. Він сказав, що хоч не любить комунізму, але волить простого, щирого московського мужика, від рафінованого англійця, який вміє говорити солодкі речі, але водночас думає про що інше.

КНЯЗЬ КЕНТ, БРАТ АНГЛІЙСЬКОГО КОРОЛЯ, в розмові з раненими жовнірами.

(Його руки держиться його дочка, княжна Александра.)

НОВА ФРАНЦУЗЬКА ВЛАДА ПРОТИ НОВОГО ПОЛЬСЬКОГО УРЯДУ

ВІШІ. — Нові сили, що прийшли в Франції до влади на чолі з маршалом Петеном, вдержували досі формально зносини з новим польським урядом, що є в Англії. Принаймні так було, що польський уряд мав своє диплoматичне представництво в Франції. Та тепер усе те мусить підлягти зміні. Франція, згідно з умовою, заключеною з Німеччиною, не зможе признати польським представникам дипльоматичних привилеїв. Те відноситься не тільки до Польщі, але й до інших країв, що є під німецькою окупацією, як Бельгії, Голяндії, Норвегії й Люксембурґу.

СОВЄТИ ВИПРАВДУЮТЬ ПЕРЕВОРОТ В РУМУНІЇ.

МОСКВА. — Совєтська „Правда" розписується про події в Румунії й уступлення з престола румунського короля Кароля. Каже, що це, що його прогнано з Румунії є льоґічним наслідком його крутої політики, зверненої проти СССР. Далі пишеться, що це Кароль провокував кріваві сутички на совєтсько-румунській границі, щоб таким чином страшити Берлін, що от Совєти нападають на Румунію. А робив це на те, щоб дістати від Німеччини гарантію дальшої ненарушимости румунської території. Далі, пише „Правда", Кароль скидав вину на Совєти за те, що Румунія змушена відступити Трансильванію Мадярщині, а Добруджу Болгарії. Тепер, пише совєтська газета, побачили в Румунії, яка була дійсна політика Кароля і прогнали його з краю.

ЗАЛІЗНА ҐВАРДІЯ ПРИ ВЛАДІ.

БУКАРЕШТ. — Нема найменшого сумніву, що в Румунії властивим диктатором стане Залізна Ґвардія, на чолі зі своїм провідником Горія Сіма. Щодо цього є вже повне порозуміння з ґен. Антонеску, що тепер виконує диктаторську владу. Нова влада дає вже про себе знати новими ограниченнями проти жидів, яким обкроєно навіть права щодо вживання божниць. Далі вважається певним, що бувший король Кароль буде поставлений під суд. Його майно вже тепер підлягло конфіскаті. Судитимуть його правдоподібно разом з його двірською клікою за ріжні надуживання фінансової натури.

НАПРУЖЕННЯ МІЖ РУМУНІЄЮ І МАДЯРЩИНОЮ

БУДАПЕШТ. — З того, що пишуть мадярські газети про ті землі, які тепер переходять з румунських рук до мадярських, можна вносити, що та переміна не переходить гладко. Мадяри нарікають, що румуни, що покидають ті землі, забирають зі собою ріжне добро та допускаються ріжних саботажних актів, бо нищать залізничі стації, фабрики, тощо. З того повстають тертя між урядами Мадярщини і Румунії.

ЧИСТЕ ПЕКЛО!

ЛОНДОН. — Так описують американські кореспонденти те враження, якого вони дізнають, коли оглядають ті місця столиці, які підпали бомбардуванню. Кажуть, що люди, що стоять оподалік від місць, де вибухають бомби, падають на землю від сильного тиснення повітря. Нема тепер великої безпеки і в схоронищах, бо й ті, тут і там, завалюються під ударом страшних бомб.

ЧОРЧИЛ ХВАЛИТЬ ВІДВАГУ НАСЕЛЕННЯ.

ЛОНДОН. — Британський премієр, оглянувши місця, навіщені бомбовими атаками, та розмовляючи зі жертвами цеї трагедії, зазначує, що належиться найвище признання тій моралі, яку виявляє британський нарід. Те саме підкреслюють і американські кореспонденти. Вони пишуть, що бомбардування Лондону не дасться порівнати з бомбардуванням Варшави, Мадриду чи інших міст в Норвеґії, Бельгії чи Франції. Це далеко гірше. Далі згідні з тим, що Гітлерови іде тепер про захитання нервів населення британської столиці, що має 7,500,000 людей. Доперва по захитанню нервів він пробуватиме здобувати Англію при помочі армії, що її буде старатись виладувати на британський беріг.

ЧОМУ НЕ ВІДПЛАЧУЮТЬСЯ?

ЛОНДОН. — Американський кореспондент пише, що многі в Лондоні дивуються, чому британці не бомбардують Берлін у такий самий спосіб, як німці бомбардують Лондон. Та, виясняє кореспондент, британський уряд є тої думки, що не можна виграти війни боротьбою, зверненою проти дітей і жінок, а треба нищити самі мілітарні обєкти. А крім того треба ще щадити кожну бомбу, бо вона ще придасться.

НІБИ В ВІДПЛАТУ . . .

БЕРЛІН. — Німецька преса пише, що Лондон тепер відчуває, що то значить бомбардувати „вільні міста" і нищити цивільне населення. Разом з тим оголошує спис дітей, що мали згинути наслідком британських бомбардувань. Те саме пише італійська преса, але з тим додатком, що британці „нарочно" довели до того, щоб Лондон був бомбардований, бажаючи тим „здобути для себе більші симпатії в Америці".

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holodays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ДЕ КОРОТКО, ТАМ РВЕТЬСЯ

Якраз цього літа минуло десять літ з часу, як з Парижу приїхав до Румунії літаком батько тодішнього короля Михайла й, користаючи з приготованого його прихильниками заговору, зложив свого 8-літнього сина з престола й самий засів на ньому. У цей бурливий спосіб почався неменше бурливе правління короля Карла, що покінчилося в кінці минулого тижня, коли через румунську останню пригранічну стацію мчався поїзд, котрим їхав цей Карло, нині вже бувший король, а за ним услід летіли кулі його підданих.

Рівночасно закінчилося не лише правління румунського короля Карла, але й певний період в історії румунського народу. Через довгі роки румуни були немовби щасливими вибранцями долі. Їм падало в подолок без невеликого труду те, що іншим не щастилося добувати навіть при завзятих зусиллях. Так вони здобули полусамостійність, а потім і повну самостійність на поважному просторі своєї національної території. Підчас світової війни їх король, передбачуючи перемогу аліянтів, станув по їх стороні. Хотяй румунські війська властиво не билися, а лише вічно „відступали", коли прийшла справді перемога аліянтів, ці сповнили просто всі амбіції румунів і створили справжню „велику Румунію", загортаючи до неї великі простори зо сусідних держав, простори, заселені не лише румунами, але й українцями, болгарами, сербами, мадярами, німцями й іншими.

Розраховували аліянти, що Румунія на спілку з Польщею, Чехословаччиною й Югославією буде на сході Европи боронити французько-англійську гегемонію, виставлену версайським договором. Та Румунія до цеї ролі східного сторожа мало надавалася, бо вона була слаба внутрішно. Вона одідичила по турецькому уряді справжню традицію урядової несправности, корупції і фаворитизму. Вона гнобила всі не-румунські народи й, як це правильно діється, дійшла до гноблення свого власного народу. Конець-кінців король Карло став чимось в роді диктатора, і як такий росправлявся грубою рукою з усіми своїми противниками.

Як довго загранична ситуація була така, як він її бажав, чи як її передбачував, так довго йому все даровано. Коли однаке він станув по стороні Англії й Франції та проти Німеччини, а Німеччина перемогла Францію й знищила всі впливи Англії на Балкані, коли до того з Німеччиною пішла ще Росія, котра мала супроти Румунії ще свої порахунки за частину імперіялістичної Росії, почалися для Румунії злі часи, і знову, як це часто діється, за клопоти краю покарано короля, котрий зрештою будьщобудь до цих клопотів немало причинився.

Це, що нині з Румунії лишилося, має ще великі багацтва, й при добрій внутрішній господарці вистарчило би для гарного прожитку всего населення краю. Одначе, ослаблена цими потрясеннями країна, та ще серед нинішньої ситуації, в котрій менші держави стратили майже ввесь свій вплив, Румунія зведена до забавки в руках могутних сусідів. Як довго ці сусіди в згоді про те, що її треба задержати, все ще піде добре. Але що буде, як вони згодяться її розібрати, або між собою посваряться?

ПОЛІТИЧНА ПРОПАГАНДА

Живемо в добі політичної пропаганди: від Москви до Ню Йорку, від Лондону аж до Кенберри в Австралії, від Токіо до Південної Америки щодня летять через радіо, через пресу, через телеграф відомости, промови, постанови, кличі. Від часу, коли люди живуть громадським життям, була політична пропаганда. Ця пропаганда змінила протягом століть форми й засоби, відповідно до культурного рівня суспільства. Проте **по суті** теперішня пропаганда, в 20. століттю, мало відріжняється від політичної пропаганди давніх віків. Людська натура не змінилася протягом довгих віків історії. Тому не змінилися й способи, як впливати на людську душу.

Чим захоплює людей політична пропаганда?

Як трговельна реклама, звертається також політична пропаганда до інтересів поодиноких людей. Обіцянками задовольнити негайно найпекучіші інтереси широких мас у Росії прийшли, наприклад, большевики до влади: **земля, хліб, мир, свобода** — це були кличі Леніна в 1917 році. Але не самими егоїстичними кличами може опанувати людей політична пропаганда. Бувають моменти, коли певні групи людей охоче беруть на себе тяжкі матеріяльні жертви, ідуть на смерть за добро свого народу, за перемогу ідеї, якій служать. Це чуття, що „щастя прийде вже по наших аж кістках", — добре висловив Іван Франко у своїх „Каменярах".

До кличів політичної пропаганди належить гасло „свобода". Як брати історію України, то ціла кольонізація безлюдних степів на Дніпром і за Дніпром була ведена в 17—18. віках під кличами свободи: від того й назва — „Слобідська Україна". Клич „свободи" такий привабний для мас, що вони, прислухаючись до пропаганди, не бачать, що те, що їм виставляють як свободу, в дійсності є найгірша неволя. Так, наприклад, Сталінова демократія реклямується як найвільніша в світі держава. Нема сумніву, що є в СССР такі, що цій пропаганді вірять, а що в Америці та в інших землях багато людей за гарними словами не бачать поганого діла в совєтській державі, про це кожний знає.

Але не тільки кличі свободи можуть впливати на широку масу. Ще старий німецький канцлер Бісмарк казав, що бувають часи, коли треба правити в державі демократично, і буває доба, що доводиться вживати диктаторських метод. В життю народів буває, що маси шукають задоволення своїх інтересів не у власній силі й організації, а ждуть спасіння від сильних одиниць, хотять мати „господаря". Так було в першім столітті перед Христом у Римській республиці, що перетворилася під диктатурою Цезаря та Августа в монархію. Так було за великої французької революції, коли, наситившись „свободи", французький народ обровільно приняв був владу консуля, пізніше імператора Наполеона Бонапарта. Само собою, політична пропаганда, що числить на успіх, мусить брати на увагу настрої мас, що мають перевагу в даній добі.

Коли глянемо на способи політичної пропаганди, то побачимо, що вона звертається не так до поодиноких людей, як до **мас**. Людська маса, як доказав ще славнозвісний французький учений Ле Бон, не є сумою одиниць, що ту масу складають: маса творить **збірну, колективну душу**, котрої природа і поведінка зовсім інша, ніж кожної окремої особи, що до тієї маси належить. Окрема людина може бути спокійна, розсудлива, але в масі вона підлягає так званій „масовій психозі", легко переходить від радости до гніву, від любови до ненависти, від великодушности до жорстокости. Коли в театрі крикнути — „пожежа", — то всі люди, високо освічені й некультурні, спокійні і страхополохи однаково біжать до дверей, наражають себе й інших на смертельну небезпеку. Ті самі люди зовсім інакше поводяться, колиб пожар стався перед їхніми очима в порожнім будинку. Тому, що „душа маси" розумом живе дуже мало, а більше підлягає почуванням, політична пропаганда звертається дуже часто **не до розсудку, а до фантазії** людей. Щоб мати тривалий вплив на маси, промовці на вічах висловлюють свої твердження, але по змозі уникають доказів. Стараються захопити **короткими кличами**, які **часто повторюють**, щоб ті кличі міцніше засіли в головах слухачів. Кличі мають тим більший успіх, чим більший авторитет має та особа, що їх проголошує. Тому, звичайно, і в диктатурах і в демократіях твориться пропаганда для піднесення авторитету провідників. Кожний знає, що політичний авторитет держиться лише до того часу, поки політик має успіх. В разі неуспіху всі від нього відвертаються.

Від найдавніших часів першим засобом політичної пропаганди було **слово**: від сусідської розмови до промов на вічах, або, як тепер, через радіо, що переносить людське слово міліонам слухачів. Тому в ґреко-римському світі та і в нашій добі уміння говорити прилюдно дуже високо оцінюється. Греки мали колись спеціяльні ораторські школи і в наш час ріжні партії вишколюють промовців, агітаторів, пропагандистів, щоб через них впливати на маси. Як словесні форми пропаганди відомі від давна — казка, приказка, анекдот, вірці — сатиричні і бойові. Відома політична казка Б. Хмельницького полякам про вужа та про господаря; приказка козацької України — „Знай, ляше, по Сян наше", або „З москалем дружи, а камінь за пазухою держи". Сатирою веде пропаганду українська дума й пісня, а бойовий побідний гимн „Гей не дивуйте, добрії люди" — знають усі українці. І **музика** діє для політичної пропаганди, але переважно в звязку з піснею.

Не тільки слово або пісня може впливати на фантазію мас: також образи — мальовані і друковані — служать тій самій цілі. На триюмфах римських імператорів були несені мальовані образи перемог триюмфатора, статуї, роздавано монети і медалі, зроблені спеціяльно для пропаганди, для звеличування побідоносного войовника. В нашій добі в політичній пропаганді малярське мистецтво помагає політичній пропаганді через **плякати**, з написом або й без напису. Також карикатура, скривлений образ для приниження політичних противників, може бути дуже небезпечною зброєю в політичній боротьбі. В особі славного французького карикатуриста Г. Доміє (DAUMIER) мала монархія Людвика-Филипа (1830—1848) страшного противника. „Міщанського короля" малювали у вигляді груші, що перетворювалася ступнево в мішок із золотом. Також Наполеонові III., що прийшов після революції 1848 р., політична карикатура не давала спокою.

Найважнішим засобом пропаганди було і є, особливо після винайдення друку, писане та друком розмножене слово. Без преси тяжко собі уявити політичну пропаганду. Без друкарства релігійна реформація, почата Лютером в 16. віці, не малаб ніколи такого успіху. Через слово говорене і писане (друковане) та через образи діє політична пропаганда. В новій добі технічний поступ надзвичайно збільшив силу впливу пропаганди через радіо, через кіно, грамофонові плити та світляні написи.

Щоб здобути прихильність юрби, римські імператори давали народові хліб та циркові гри (PANIS ET CIRCENSES). І в нашій добі ці два побажання мов грають вирішальну ролю в політичній пропаганді. Кожна партія, кожна влада обіцяє (хоч не завжди дає) народові **хліб** (ліквідацію безробіття, зменшення податків, наділи землі — словом: "PROSPERITY"). Але й про „циркові гри" сучасна політична пропаганда не забуває: безплатні театральні представлення, паради, зізди, походи з смолоскипами, з прапорами й відзнаками, з музикою, співами і світляними ефектами, з уніформами і особливим способом поздоровлення — це все належить до політичної пропаганди. І промови в парляментах, що їх читаємо в ґазетах, не говорять ся лише для членів законодатних установ: ні, вони виголошуються для впливу на широкі маси далеко за стінами парляменту.

Мучеництво і смерть за ідею, геройство в боротьбі за ідеали теж стають засобом пропаганди в руках однодумців і прихильників погибших.

Нема тепер держави, що не велаб у тій чи іншій формі політичну пропаганду в себе і в світі. Міністерства пропаганди та інформаційні бюра працюють безупинно, день і ніч. Нація недержавна, як українці, не сміє зоставатися позаду, занедбувати пропаганду між своїми і чужими. Зокрема правильна інформація світу про Україну є повинністю української еміграції в Америці та в Европі. Знаємо, яку страшну шкоду нам принесла ворожа Україні пропаганда московська і польська 1918—1920 рр. Нема на світі такої ідеї, що не потребувалаб для свого успіху пропаганди. Кожний українець мусить теж уміти добре вести пропаганду і не ждати, що „якось то буде".

Н. В.

ДО НАСТУПУ НА АНҐЛІЮ

З надходячою осінню та з приходом густих мраків над анґлійським каналом, все більш і більш стає інтриґуючим питання: піде Гітлер проти Анґлії, чи послухавши своїх ґенералів, занехає цей плян.

В останній промові, яку він виголосив в берлінському „Шпортпаляст", він кинув кілька дуже гострих погроз в сторону Анґлії. Мовляв, не легковажте собі справи німецького нападу, бо „я таки прийду до вас"...

Коментуючи цю промову, часопис „Ди Ню Йорк Таймс", пише, що ця промова якраз вказує, що Німеччина не має на думці робити наїзду на Анґлію. Аналізуючи всі попередні промови, автор статті доказує, що тільки в одному випадку, а саме у випадку Польщі, Гітлер виконав свої погрози, бо кілька днів по його сильній устній баталії проти Бека й Ридза - Смиґлого німецькі війська справді напали на польську державу. Чехословачину заняла Німеччина після урочистого запевнення, що чехам нічого не станеться. Це саме повторював Гітлер у відношенні до невтральних держав, як Данії, Норвеґії, Бельґії, Голяндії та Люксембурґу. А Франція цілу зиму тільки й слухала, що Гітлер не хоче нищити „шляхотної французької нації", а очуняла ся аж тоді, як німці були в Бордо...

Отже це Гітлерова тактика: голосними запевненнями присипляти свої жертви. І так було, що коли всі націонал-соціялістичні провідники, включаючи самого Гітлера, лаяли на всі лади большевизм, нишком приготовлявся совєтсько-німецький пакт.

Та на думку декого є ще одна й то дуже важна причина, що здержує мабуть Гітлера від тотальної війни проти Анґлії: це большевицько-комуністична Москва.

Відомий заграничний кореспондент видавництва „Скріпс Говард", Вилїєм Фипип Симмс подає з Вашингтону, що в столичних дипломатичних колах поважно розглядають нову загрозу для Гітлера: Сталіна на сході. Ось і тому політика Гітлера не тільки в Румунії, Мадярщині та цілій Центральній Европі, але також і на німецько-анґлійському фронті, диктується ніби його недовірям до Сталіна, що являється більшим імперіялістом ніж найбільші заволоківники з московського царського роду. Використовуючи це, що Німеччина має заняті руки на заході, Сталін, без великого шуму зумів награбувати багато нових територій. Його підозрівають, що він хоче ще більше загарбати. Тому то Німеччина та Італія так поспішно „полаґодили" румунсько-мадярський спір за Семигород.

Що більше, так зв. віденський соломонівський суд дав Німеччині такі вигідні стратеґічні атути, що кожний рух Росії на захід, вдаряє не тільки в Румунію та Мадярщину, але також і в Німеччину. Коли німецькі війська мають заняти румунсько - російську границю, то це очевидно звернене проти Москви.

Коли буде підтверджена вістка, що на румунсько - російську границю мають прибути також італійські війська, як це вже подають через радіо, то це дальший доказ, що німецька офензива на Анґлію готова закінчитись повітряними рейдами та може тими промовами, які виголосив Гітлер в Берліні. Ось так глядять тепер многі на німецький наступ на Анґлію. Та маючи на увазі таке розумовання, можна припустити, що Гітлер готов дати Москві Молдавію або Карпатську Україну, щоби її вдоволити. А може й це є вже в їхній давній умові? Це більше правдоподібне ніж ті міркування, що є між Гітлером і Сталіном непорозуміння.

С. ЧЕРКАСЕНКО.

ПРИГОДИ МОЛОДОГО ЛИЦАРЯ

РОМАН З КОЗАЦЬКИХ ЧАСІВ

ТОМ I.

(29)

Сказать би пани з жиру таке коять, але не раз і не двічі чув він, тільки уваги не звертав, не зупинявся думками над цим явищем, бо воно не дотикало безпосередне його самого, — чув про ті бешкети й злочинства, що їх допускається і в мирні часи наємне жовнірство, гайдуки та панська челядь над українським людом по селах, містах тощо. Виходить, що не тільки пани, а й узагалі всі дивляться на тутешній народ не як на таких самих людей, як вони самі, а як на бидло, що його дозволено зневажати, ганьбити, кривдити, поганяти його, поневіряти ним по своїй уподобі, а коли почне ремствувати, допоминатися права й правди, то гамувати, приборкувати непокірних канчуками, вішати на шибеницях, садовити на палі. Те, що часом доходило до нього, як чутка, оповідання про такі кривди й знущання, сьогодні виринуло з памяти в усій своїй життєвій страховинності і набуло такого великого змісту, що не вміщалося в голові, що й без того йшла обертом від усяких думок про своє становище нове.

— „Та хтож ми такі?!" — раптом зойкнула душа його розпуливим питанням.

— А, прокляті хлопи, попались!? — немов би у відповідь почулося збизька. — Вткли? Маєтеж, маєте!!!

Свисняв нагаїв, крики, зойки й плач жінок та дітей.

— „Що воно?" — здригнувся Павло й вдрухово стис коня остогами. Кінь крутнувся від несподіванки, далі чвалом порвався вперед і виніс вершника на край ліса.

Перше, що кинулося Павлові в вічі, це двоє здорових гайдуків на конях; вони впирлилися в якийсь невеличкий табор і, нахилившися з сідел, стьобали нагаями якихось обідраних, виснажених людей. Жінки й діти кричали не своїм голосом, благуще простягаючи до вершників руки. Він знову стис коня остогами й умить опинився серед шарварку.

— Стій!!! — гукнув на гайдуків так, що луна покотилася лісом, і вихопив пистоля.

Гайдуки, як на наказ, зупинилися й, випроставшись у сідлах, сердито оглянули несподіваного заступника. Все стихло.

— Сто дияволів! — гукнули згостра обоє разом і теж ухопили за пистолі. — Тобі чого треба, лайдаку запорозький?!... Геть з дор...

Та Павло не дав договорити, стрілявши одному просто в рот. Гайдук, махнувши в повітрі руками, беркицнувся на землю. Другий підняв пистоля й націлився, але двоє з чоловіків блискавкою підскочили до коня, вхопили гайдука за ноги й стягли з коня. Вистріл пішов у небо. Третій з подорожан огрів лежачого довбнею просто в писок. Гайдуцькі коні потягнулися мордами до Павлового й тремтливими ніздрями обнюхували його. Чоловіки, жінки й більшенькі діти стояли мовчки, розкидано позираючи на Павла, то одно на одного, меншенькі горнулися до материних запасок.

— Що ви за люди? — спитав Павло, засуваючи пистоля за пояс. — Чого ці кляті пси напали на вас?

Озвався той, що з довбнею.

— Ми — утікачі зпід Умані. Тікаємо на той бік Дніпра.

— Утікачі? Від кого?

— Від пана Потоцького...

— Потоцького?! — аж скрикнув Павло. — І тут він... Потоцький той..." — подумав про себе. — Чогож ви тікаєте?

— Бо далі вже, козаче, нікуди терпіти, — життя стало гірш за пекло.

— Таж пан, кажуть, ніколи й дома не сидить, а воює...

— Пан може й не сидить, зате підпанки, панські посіпаки, сидять, жиди-арандарі останню драну сорочку і з дитини ладні здерти, якби за неї хтось хоч пів шага дав. Дожилися до того, що все стало не наше, а панське, навіть животти, бо як розпінаєш жида, то він цькує панських посіпак, а вони виробляють із нами таке, як оцих двоє, земляб під ними запалася!...

— Чом же не боронитесь громадою? — обурився Павло.

— Чим? — перезирнулися чоловіки, — голими руками проти шабель, мушкетів та гармат?... Та й зберижте ти громаду тую, коли кожен боїться й зизом глянути не тільки на пана, а навіть на паршиве жидення. Хто зміг, то втік уже на вільні землі за Дніпром, а ми оце за ними, та ба... наздогнали прокляті посіпаки... Сам Бог післав тебе, козаче, спасибі тобі...

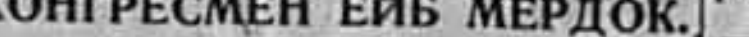
Він і інші низенько вклонилися йому. Павло відмахнувся.

— Ат, пусте!... Подбайте краще сліди замести, — кивнув він голвою на трупи. — Та не гайтеся, щоб другі не наскочили.

Подорожани-чоловіки знову перезирнулися, посміхнувшись.

— Не турбуйся, козаче, других не буде. Там чекатимуть цих назад... Нехай же чекають... Ми занесемо їх глибоко в хащу: там сіроманці дадуть собі з ними раду.

(Дальше буде).

КОНГРЕСМЕН ЕЙБ МЕРДОК.

Прихильник президента Рузвелта, що підчас праймериз в Юті переміг сенатора Кинґа, котрий противиться політиці президента в домашніх справах, але піддержує його в заграничних.

Через вживання тонших автобусових і трамваєвих тикетів, Лондон, згідно з обчисленнями, заощадить річно понад 450 тон паперової папки.

З ДНЯ

„КУДИ ВІТЕР ВІЄ".

Французький журналіст Аршамбо пише в Н. Й. Таймсі з 5. вересня ц. р., що ліві французькі посли і сенатори, які ще кілька місяців тому так верещали проти Гітлера, тепер обернулись у гарячих прихильників співпраці з Гітлером. Вони волять, щоб ціла Франція опинилась під диктатом Гітлера, ніжби одна її частина, з Парижем, мала остатись під диктатом німців, а друга частина, з столицею в Віші, під французьким правлінням.

З другого боку „праві" елементи, які передтим обережно відносились до Німеччини й виставлюванням язика не хотіли провокувати її до війни, тепер стали непримиримими противниками німецьких впливів та оборонцями суверенної французької влади бодай на одній половині французької території. Бо лиш під суверенним правлінням можливо розвиватись здоровим духовим течіям та кличам, які остаточно можуть відродити і обєднати цілу Францію.

ДВА ПОГЛЯДИ.

Та частина Франції, яка залишилась поза німецькою окупацією, також не має цілковитої свободи. Це заявив сам голова уряду, маршал Петен. Німці держать кінець шнурка і потягають ним так, як їм вигідно. Тому про суверенну Францьзьку владу в повнім того слова значінню не можна говорити навіть у тій частині, що є під владою уряду Петена. Всетаки, як довго чобіт німецького вояка не стоїть на якійсь частині французької землі, в тій частині можливіше духове відродження нації, за яким опісля може слідувати політичне. Так думають „праві" кола. Ліві думають інакше. Про духові вартости людини вони все висказувались із насмішками. Для них матерія все була найбільшою цінністю. Тепер цілість французької території, хочби під чоботом німців, їм дорожча, від можливости духового ренесансу.

Про ті два табори говорить Аршамбо дослівно так: „Прихильників двох відмінних напрямків дають себе нині чути. Серед них є такі — головно зпосеред бувших лівих партій —які проповідують беззастережну співпрацю з Німеччиною в Европі, перебудованій на німецьких основах. Серед них є Марсель Ді, який просто питає в „Ль Евр": „Якби ви мали два вибори, котрий із них ви взяли6: Чи Францію, якій порізано і відтято десять, чи пятнацять департаментів, чи Францію географічно ненарушену, хочби в ній коже важніше індустрійне підприємство підпадало німецькій владі, в пропорції одної четвертої, чи одної третьої?"

„Інша школа", продовжає Аршамбо, „в якій Шарль Мора з рояліставичної Аксіон Франсез займає видне місце, радить — думати наперед по французьки, а опісля по европейськи".

„ІНВЕРТЕБРАТА".

Створіння, які не мають хребта, звуться з латинського „інвертебрата". Те слово в переноснім значінню відноситься і до тих людей, що не мають морального хребта. До них можна зачислити і тих французьких лівих, які ще недавно називали умірковані кола, що боялись війни з Німеччиною, „агентами Гітлера". А тепер самі лижуть чобіт Гітлера, та щей захвалюють, що це смакує.

Порода „інвертебрата" є широко розгалужена і можна її знайти на кожній ділянці суспільного життя. Члени цеї породи з легким серцем критикують інших та приписують їм нечесні мотиви, бо їх власне серце наповнене брудом. Вони закидають, наприклад, іншим спроневірювання збірок, бо відчувають, що серед даних обставин вони самі спроневірилиб громадські фонди. Закидають іншим „чужоагентство", бо знають, що серед відповідних обставин самі ставалиб чужими агентами. Закидають іншим деспотизм і склонність до диктатури, бо знають, що серед догідних обставин самі сталиб деспотами і диктаторами. Закидають іншим недемократизм, бо знають, що кожної хвилі самі готові потоптати найосновніші засади демократії.

ЩОДЕННІ ОБЯВИ.

Хіба не подибуємо майже щодня людей із цеї породи? Вони є всюди, в Америці і в Европі, серед старших і молодших. Хіба не чуємо, як на зборах вони все верещать за „демократію" і громлять урогенних „диктаторів" та „фашистів"! Хіба не бачимо, як вони придержуються демократичних засад! Але так довго, як довго ті засади забезпечують їм десь перемогу. Як лиш в організації протрають, не переведуть якоїсь своєї ухвали, або не виберуть своїх людей на провідні місця — демократичні засади пропадають у них як камфора. Відразу та організація у них недобра, бо в ній владу захопили „фашисти", бо вона „дегенерується". І тому треба її нищити.

Та порода прищіплює тепер в Америці зненавидженим їй особам на кожному кроці тавро „фашизму" і „націзму"; подібно, як це її побратими недавно в Франції робили. Але, колиб та порода була нині в Франції, то цілком певно відразу впалаб ниць перед Гітлером, як зробили її французькі побратими.

ВІДЗНАЧЕНА.

Панна Лінора Линдслі з Ленокса, Мас., є першою американкою, що дістала відзначення за геройське керування автом-амбулянсом у Франції й допомогу раненим. Вона недавно вернулася до Америки.

НОВІ СЕКРЕТИ БОМБОВИХ РЕЙДІВ. — Англійські знавці бомб оглядають відламки бомбових причандалів, що впали зо зістріленим німецьким літаком. На столі кілька невеликих бомб.

З ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКИХ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ДІТРОЙТ, МИШ.

14 літ народньої праці хору „Думка".

Маю перед собою витинок з „Клівленд Поліш Дейлі Нюс" з дня 4-го червня б. р., а другий з „Дітройт Фрі Прес" з дня 1. вересня б. р. І хочу ограничитися лише до тих двох дописів. Перший допис має наголовок: „Концерт українські в Мюзік Гал може послужить за пшиклад". Далі читаємо в ньому між іншим таке: „В суботу вечором в Мюзік Гал, в мійській Авдиторії, відбувся концерт Українських Організацій в Клівленд. Концерт був чудовий і увінчався великим успіхом. Кожний нумер був рясно оплескуваний, бо направду був виконаний артистично... Співацькі гуртки української національности є знані зі співу і про це писати не хочемо. Ходить нам про щось інше, а саме про те: українського народу в Клівленд начисляють на 25,000. Українці потрапили влаштувати концерт в серєдмістю і то при розмірно малій рекламі. Поляків в Клівленд і околиці є шість разів більше, однаце, коли співацькі гуртки улаштовують концерт серед Польонії — то не завсіди їм удається. Памятаємо, як то минулого року відбувся концерт в салі „Звйонзку Полякуф", уряджуваний старанням „Окренгу 3. Звйозку Спевакуф Польскіх", де співаків і співачок було більше як публики. Отже бачимо, що 25,000 українського народу може більше доконати ніж 150,000 поляків.

„В користь Українського Хору належить підкреслити, що всі пісні були співані з памяти, без нот. Навіть диригент Іван Атаманець не мав нот, а диригував хором з памяти. Хор „Думка" з Дітройт, в числі 45 осіб, є дуже добре зіспіваний, а головне, голоси є зрівноважені. Належить також зазначити, що це є хор мішаний, в якому переважає молодь. Тепер питання: А де є наша польска молодь?..."

До повищих слів не хочу додавати жадних коментарів, лише хочу звернути увагу українського загалу на таке: українські організації міста Клівленду знайшли спільну мову з нагоди отворення Українського Культурного Городу в Ракефелер Парку. Це не була справа одної організації чи якоїсь одної групи, а це справа загально-українська. Злучені Організації тоді працювали спільно й бодай на хвилю старалися забути свої ріжниці і порахунки. І який з цього висид? Самі бачимо!

Тепер спитаю: Чи свято 1-го Листопаду, свято Злуки Українських Земель, свято Шевченка, Франка й т. д., не заслуговують на те, щоби їх святкувати також спільно й величаво? Колиб ми так їх святкували, тоді і чужинці більше зналиб про наших славних людей і про нашу давню і славну історію. У нас на превеликий жаль, такі свята зведено прямо до буденщини. Святкуємо їх десь по закутках групочками, з чого нема ні моральної ні матеріяльної користи. Усі бачимо, що в єдности сила. З силою числяться. Безперечно, що в тім випадку, до повищого признання причинився Український Національний Хор „Думка", під проводом відомого диригента п. Івана Атаманця. А що сказали наші рідні українці про цей самий виступ хору „Думка"? От співали досить „файно"... не здобулись навіть на кілька щирих слів моральної піддержки, одинокої заплати, якої як диригент, так і кожний член хору бажає. Ми самі не хочемо своїх бодай морально піддержати, чим часто зневохочуємо одиниці чи гуртки, які роблять роботу, якої й за грубі тисячі не купиш. Але Український Національний Хор „Думка" не зневохотиться недоцінениям його. Хор і його провідник будуть ще других 14 літ, і довше, працювати для слави і розголосу української культури і мистецтва.

Другий витинок з „Дітройт Фрі Прес", є передрукований в газеті на іншому місці.

До цеї рецензії, я не маю нічого додати. Її написав француз, авторитет у музичному світі, який бачив і чув спів не одного хору. Повища рецензія говорить сама за себе і за працю хору „Думка", з чого всі українці є і повинні бути горді.

При кінці, в 14-ту річницю існування Укр. Нац. Хору „Думка", скажу від себе таке: Дуже жалую, що я вже трохи підстаркуватий і не можу належати до цього славного хору. Але зате, я все і всюди з тим хором. Слухаю його і одушевляюся красою української пісні, яка все западає мені глибоко в душу і переносить мене на мое рідне Поділля, на широкі степи України, на які я бував зо славною Українською Армією. За це щире Спасибі!

На порозі 15-го року праці на мистецькому полі і на передодні нового сезону, бажаю хорові й його диригентові ще більших успіхів, ще більших лаврів, ще більшої слави. А ця слава — це слава України.

С. Сосновецький.

Арабські торгівці, що привезли цинамон з Цейлону до старинної Греції і Риму, тримали в тайні місце його походження.

ЛІКАР, ЩО ПЕРЕДБАЧУВАВ СВОЮ СКОРУ СМЕРТЬ

У Ню Йорку помер д-р Ганс Цінсер, світової слави лікар, що розслідував тиф. Останні два літа він був хворий на лукемію, а останніх пять літ посвятив писанню. Пережив 61 літ.

Небіщик був замітний тим, що передбачив свою смерть і нею не журився. Навпаки, успокоївся і віддався писанню автобіографії, тобто описав своє життя. Зробив це майстерно, ніби описуючи життя свого приятеля, хоч все це були його власні переживання. Як прийшов до свідомости, що він засуджений на смерть, він, як пише в автобіографії, почув у собі цікаву переміну. В обличчі смерти життя набрало в нього цілком іншого змісту. Від цеї хвилини, замість сумувати, він набрав нової охоти до праці. Почав звертати увагу на такі дрібнички, яких зовсім не спостерігав перед тим, коли жив нормальним життям. Прийшовши до висновку, що зближається його кінець, д-р Цінсер почувся задоволеним. Він уже не журився нічим, а шукав приємности в праці. Знав, що прийде його визволення незабаром. Чомуж мав журитися? Коли давніше він був виставлений на несподівану смерть від наглих випадків, то журився тим, що не мав часу до смерти приготовитися. Тепер, все в нього змінилося. Кожен день він постепенно приготовлявся до розлуки зо своїми друзями та родиною. Перед двома тижнями він перенісся до шпиталю й при вступі заявив, що приходить туди вмирати. Слова дотримав і помер у середу 4. вересня.

За життя д-р Цінсер був знаний як письменник, що писав на теми медичні, фільософічні, історичні, а навіть бував поетом і гумористом. Інтересувався всесторонно культурою світу, знав незвичайно багато й розмовляв радо про ріжні справи. Уродився в Ню Йорку, походив з німецьких родичів, їздив до Німеччини, учився в Ню Йорку, покінчив Коломбійський університет, а по якімсь часі був в нього професором. Відбув ріжні наукові подорожі, між ін. до Росії, брав участь у світовій війні в медичнім корпусі американської армії, був членом ріжнородних наукових установ. Був жонатий і полишив двоє дітей і двох братів.

Ірляндські рибаки вживають до ловлення мишей живих устриць. Устриці розкидається довкола, а коли миш вложить свій ніс або ногу в наполовину отворену шкаралупу, устриця негайно замикає її й ловить миш.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS

NATIONAL FAME WON BY DUMKA

Ukrainian Chorus Is 14 Years Old.

It is said that the newcomer to this country, unable to express himself fully through words, sought expression either in song, tears or laughter. And, that this is the reason why our American cities have so many outstanding vocal ensembles. Detroit alone boasts no less than 80.

Of these, one of the leading is the Ukrainian National Chorus "Dumka."

Founded by Atamanetz

This organization of 45 singers was founded 14 years ago by its present leader, Ivan Atamanetz. At first the chorus activity was restricted to singing in local Ukrainian churches. But hard work and a perfect technique inherited from Alexander Koshetz, world-renowned choral director, helped the chorus to broaden its scope. Though the chorus is not a professional unit it has appeared frequently with the Detroit Symphony at the Belle-Isle shell.

One successful engagement leading on to another, the Dumka singers added the Fox Theater, the Michigan, the Ford Symphony Hour and numerous radio engagements to their laurels. "Dumka" has, through repeated successes, acquired national recognition and now ranks as one of the best in the United States.

Fosters Folklore

Asked to define the purpose of the Dumka singing society, Director Atamanetz said "Our aim is to foster Ukrainian folklore both as a cherished inheritance, and as a contribution to American musical culture."

Back in 1934 "Dumka" (meaning "one in thought") gave a concert for the poor. The entire proceeds were turned over to the City Welfare bureau. In 1935 the group donated a $3,000 piece of sculpture by Alexander Archipenko, noted Ukrainian artist, to the Detroit Institute of Art. The piece, made from terra cotta, reprecents Taras Shevchenko, spiritual father of the Ukraine. Many charitable institutions have benefited from the activity of Atamenetz's singers.

Although Dumka singers specialize in Ukrainian folk music, their repertoire is varied. And, there is no other chorus in America which can beat them in singing "Oh, Susanna," as arranged by Koshetz.

(Detroit Free Press, September 1, 1940)

ВІЦЕАДМІРАЛ ДЖАН ГРІНСЛЕЙД, котрий відограв велику ролю підчас переговорів за виміну англійських баз за американські кораблі.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

СКРЕНТОН, ПА. Місячні збори Тов. Над Збруча, від. 280., відбудуться в неділю, 15. вересня, в годині 2. пополудні, в Укр. Гор. Клюбі, 608 Вест Лакавана Ев. Присутність всіх членів на цих зборах є обовязкова. Рівнож припоминається довгуючим членам, щоби старалися платити свої вкладки начас; в противнім разі поступиться після статуту. — Р. Рубльовський, секр.

АЛЕНТАВН, ПА. Місячні збори Бр. св. Арх. Михаїла, від. 147., відбудуться в неділю, 15. вересня, на гали парохіяльній, 803 Фронт стр., в 2. годині пополудні. Просимо членів прийти на означений час, тай платіть свої вкладки начас. Пригадуємо членам, що довгуючі члени, чи то зо старим чи з теперішнім довгом, що не заплатять начас, будуть суспендовані, як старші так і діти. — И. Матковський, предс.; І. Рудакевич, кас.; І. Федорак, секр.

ДОБРИЙ СТРІЛЕЦЬ. — Підчас конкурсу стрільців у державній стрільниці в Кемп Пері, Огайо, відзначилася Пані Гаролд Ікес; жінка сина секретаря внутрішніх справ.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Місячні збори Тов. Вільних Козаків, від. 316., відбудеться в четвер, 12. вересня, в У. Н. Домі, 831 Джозеф Ев., в годині 8. ввечір. Проситься всіх членів прибути на означений час, як рівнож пригадується тим членам, котрі винують більшу суму до тов. каси, щоби кожний старався сплочувати позмозі. — П. Ковтун, гол.; Д. Скорохода, кас.; В. Іванців, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. Збори Сестр. Благовіщення, від. 125., відбудуться в неділю, 15. вересня, в год. 12:30 сполудня, в парохіяльній гали при Оклей і Райс ул. — О. Оленець, предс.; Р. Сидорик, кас.; І. Подола, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Місячні збори Сестрицтва Н. З. П. Д. Марії, від. 112., відбудуться 15. вересня, в гали церковній, зараз по Сл. Божій, як звичайно. Просимо всіх члениць зійтися начас призначений, бо як відомо вам всім, сестри, маємо дуже важні справи до полагодження. Треба буде вибрати комітет до праці на величаве свято 30-ліття нашої орґанізації. Отож, просимо вас, сестри, приведіть зо собою ваших приятельок і знайомих, а також впишіть кожна одна ваші діти до нашого Сестрицтва, а ніколи не пожалуєте, як припровадите на добру і правену орґанізацію У. Н. Союзу; колись ваші рідні будуть вам за це вдячні. — Марія Ліска, предс.; Катерина Ґабрівська, фін. секр.; Софія Лазука, кас.; Домініка Романович, рек. секр.

ОБУРН, Н. Й. Місячні збори Тов. Запорозька Січ, від. 283., відбудуться в неділю, 15. вересня, в годині 2. пополудні, в Тов. Домі. Проситься всіх членів, місцевих і позамісцевих, прибути на ті збори і на означений час. На тих зборах мається рішити кілька важних справ. Отже кожний член обовязково повинен бути присутній на зборах. — Гр. Орищин, кошовий; Іван Коковський, кас.; Мих. Курій, фін. секр.; Гр. Мулик, рек. секр.

ЛОРЕЙН, О. Місячні збори Тов. У. Н. Союзу, від. 50., відбудуться 15. вересня, в годині 1. пополудні, в гали, де звичайно. Проситься членів прибути на збори. — М. Шемичик, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Мітинг Тов. Запорозька Січ, від. 75., відбудеться в неділю, 15. вересня, в 1. годині пополудні, в Нар. Домі при Мартин ул. Проситься членів прийти на ті збори тому, що гарячка вже минула і будемо щонебудь радити нод добром нашого відділу, а хоть би попит за новими членами. Так само напоминаємо, щоби члени старались платити свої місячні вкладки. — В. Тарас, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Місячні збори Тов. У. Н. Союзу, від. 292., відбудуться в суботу, 14. вересня, в годині 6:30 вечером, в гали У. Н. Дому при Мартин ул. Тому, що маємо важні справи до полагодження, проситься, щоб ожний член і члениця були присутні. Кличеться вас для спільного добра, щоб разом порадитися в користь нас усіх. Пригадую тим членам, котрі дістали повідомлення плачення проценту до У. Н. Союзу, щоб старалися платити, бо як ви будете так поступати, як до тепер декотрі, ну, то щоб колись хтось не нарікав. Ви знаєте, що я маю на думці. Грошенята зїдять гроші і потім не буде за що і бакси купити. Рівнож старайтеся платити свої вкладки що місяця та, в кого є ще жена або дитина, що не стоять в Союзі, так щоб негайно їх вписали, а є їх Богу дякувати молоді, здоровенькі як дуби, а не стоять в Союзі. А чому? Кожний батько старається придбати щось для своїх дітей, будь хату, будь готівку в банку, щоб мав що лишити дітям. Є люди, що і не мають дітей і заходять в голову, кому вони це добро лишать. Так само і наш загальний Батько Союз часом застановляється, бо діти чогось посторонно дивляться і чужим служать. Приходіть усі на збори та поговоримо в тій справі більше. — Іван Форись, предс.; Ілля Андрусевич, кас.; Петро Кізел, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Місячні збори Тов. Любов, від. 45., відбудуться в неділю, 15. вересня, в домі Тов. Горожан, 847 Н. Френклин ул., в годині 2. пополудні. Час гарячий минув. Проситься членів, щоби прийшли на збори і взялись до праці. Цей рік є передконвенційним роком, тож кожний член повинен причинитись до збільшення членів. Хто зорганізує нового члена, то отримає нагороду з Союзу. Родичі повинні вписувати своїх дітей. Отримають дешеву і корисну полісу. За малу оплату можна в Союзі отримати $100 по 16. роках. Хто з членів має позичку, а залягає з процентом, повинен це вирівняти, бо обовязково мусить процент бути заплачений кожного року. Хто не сповнить, то процент зараховується до готівки. Всякі урядові справи мож кожному членові полагодити перед зборами. Хто має щось до полагоди проситься прийти скорше, бо урядники очікують від полудня. — Василь Стриковський, пр.; Антін Гарасим, кас.; Теодор Малик, секр.

АЙРОНДЕКВІТ, Н. Й. Збори Тов. ім. Т. Шевченка, від. 289., відбудуться в пятницю, 13. вересня, в годині 7:30 ввечір, в тов. Дроня. Проситься членів прибути на ті збори на означений час, бо маємо важні справи до полагодження.—Н. Головка, секр.

РОЗПОЧАВСЯ НОВИЙ ШКІЛЬНИЙ РІК

НЮ ЙОРК. — Минулого понеділка розпочався новий шкільний рік. На терені цілого Ню Йорку пішло до шкіл, початкових і вищих, міліон і сто тисяч дітвори. З того коло 40,000 дітей в віці 5 і 6 літ записалось перший раз до школи.

АМЕРИКАНСЬКІ ІНДІЯНИ МАЛИ СВОЄ МАЛЯРСТВО

ВАШИНГТОН. — На стінах Бюра для Індіянських Відносин будуть відтворені картини, що представляють життя американських індіян в передісторичних часах. Ці картини відкрили археольоги з університету Гарвард в завалених будівлях в Арізоні й признали, що вони мають велику історичну вартість. Деякі картини затримали цілковиту початкову свіжість. Вони представляють звичайно релігійні індіянські обряди. Згідно зо звичаєм, картини мальовані на стінах будівель, йшли верства за верствою. Отже не затирали попередніх малюнків коли відновляли картини, а покривали їх свіжими. Тому тепер археольоґи знайшли подекуди аж вісім окремих і ріжних верстов малюнків.

ЗАСТАНОВЛЯЮТЬСЯ НАД „ДЕМОКРАТІЄЮ"

НЮ ЙОРК. — Фільософи, вчені і церковні достойники почали триденну нараду, щоб усталити ті засади, на яких опирається демократія.

КРАСУНЯ ВИСТАВИ.
21-літню Линду Ґрей, що ґрає в „Стрітс оф Перис" на Світовій Виставі в Ню Йорку, вибрано найкращою дівчиною тої вистави.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ГОЛОС РОЗПУКИ ІЗ ТАМТОГО БОКУ.

Один з наших громадян в Америці дістав листа від своєї сестри, що була девять місяців під большевицькою владою у Львові, а опісля втікла на німецький бік. З цього листа, якого ориґінал є в редакції „Свободи", подаємо таке:

„Рік, як ми не писали до Тебе, а також від Тебе не дістали листа. Саме тепер зайшли коло нас деякі зміни і можемо написати. В червні ми переїхали з „раю" на другий бік і замешкали в Р. Перейшли кордон В., Н., мама і я. Два тижні перед тим перейшли В. з двома дітьми і Ф. з двома дітьми. Тепер ми всі сидимо тут і безнадійно чекаємо Бог зна чого. А страшні вістки, страшні. Говорять люди, що „товариші" прийдуть тут. Ми божеволіємо на саму думку, на саму гадку, що це моглоб статися. Нам „зсоціялізували" все, що ми мали, включно з хатою, меблями і одежею. Ф-у з двома дітьми хотіли вивезти на Сибір, але ми її вчас схоронили. Також В. і Н. дістали „вовчий пашпорт" і мали їхати на Сибір, але вдалось їм втекти. А масу людей вивезли, між ними Б. і старенького 80-літнього О.

„Львів не наш, хоч справді видніють на склепах українські шильди. По формі ніби український, але по змістові — московський - націоналістичний. Русифікація страшна, все по московськи балакає, а хто хоче говорити по українськи, той є український націоналіст і того треба знищити. Як би Ти знав, що то таке большевики! То щось таке страшне, жахливе, несамовите, звиродніле! Що за сатана їх створила! Я не жалую, що я девять місяців була між ними, бо то, що я там бачила і чого я там навчилась, не дали би мені жадні повісти, перекази, студії. Шкода, що я не можу Тебе бачити і все переказати. Я буду писати спомини, як лиш трошка устроюсь, себто знайду якусь працю, щоб заробити щонебудь на життя. Ми приїхали дуже бідні, лиш у тім, що було на нас. Але то не лиш ми тепер так виглядаємо. Тепер так виглядають усі.

„У Львові вже не стрінеш на вулиці давних знакомих. Майже нікого нема. Є лиш москалі та інші чужинці — у вишиваних сорочках. Все балакає по московськи. Я працювала як учителька в школі. Як виглядає большевицька школа, Тобі колись опишу. Як учителька брала участь у виборчій кампанії, належала до аґіт-колективу, була мужем довіря. Як та праця виглядала, про це опишу пізніше. Кров стинається в жилах, коли про це тепер думаю. Я почуваюсь тепер немов той чоловік, що миль втікав перед розюшеним тиґром. Нерви ще не успокоєні й находить страшна втома. Поволі повертаю до життя. Як одержу вістку від Тебе, що листи доходять, візьмусь за опис.

„Хотілаб я мати бодай маленьку надію на поворот домів. Чи вернемо ми і коли? Може погинемо на еміґрації, серед тяжких ворогів. А тут вістки ходять, що треба буде далі втікати. Але де?

„Одно, розумієш, є добре. Що наші червоні зовсім побіліли. Щоправда, і вони всі по тюрмах. Але не жалую їх. Бо колиб ми навіть були мали свою державу, то вони, себто наші червоні, булиб нищили її в імя того прокляття, що створив Сталін. Дорогий, це не диктатура пролетаріяту, то диктатура злочинців, звироднілих, здеправованих душегубів. Що ті злочинці зробили з нашого народу! Який той народ нещасливий, бідний, застрашений. У нас інтелігенції вже нема, а селяни чекають на якунебудь надію, щоб розпочати на життя і смерть боротьбу зо злочинцями зі всходу. Тимчасом усіх вивозять масово на Сибір. Щиро Тебе здоровлю, М."

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

АРЕШТИ МІНІСТРІВ

ВІШІ. — Бувший французький премієр Даладіє є під „адміністративним арештом", обжалований за те, що довів Францію до війни і нещастя. Його арешт опертий на законі, який він сам попирав, коли був при владі. Разом з ним арештовані таким самим способом є такі особи як бувший премієр Пол Рейно і Моріс Гамелен, начальний вожд французьких військ.

МОЛИТВА ЗА МИР

ГАЙД ПАРК. — Президент Рузвелт, зарядивши минулу неділю, як день молитви за мир, сам цеї неділі молився в церкві за вдержання миру в Америці і привернення миру в цілім світі. Біля нього була норвеська престолонаслідниця з дітьми. Минулого року на тім самім місці сидів анґлійський король і королева.

МУСІЛА ВТІКАТИ.

З абдикацією румунського короля Карла з Румунії мусіла втікати його приятелька Маґда Люпеску, червоно-волоса жидівка, для котрої він покинув власну жінку.

НЕМА СПОКОЮ В БЕРЛІНІ

БЕРЛІН. — Що німецька столиця також відчуває добре що це значить повітряна війна, видно з того, що американська амбасада мусіла змінити години праці, пристосовуючись до того, що Берлін є часто бомбардований британськими летунами.

БУДУЧЧИНА ІТАЛІЇ В НІМЕЦЬКИХ РУКАХ

Професор Алберто Тарчіяні, бувший редактор найбільшого італійського часопису, заявив недавно в Монтреалі, що „думаючі італійці" волять радше програти війну „як виграти її і в будуччині найтися під пануванням Гітлера".

Професор Тарчіяні прибув до Канади з Франції, де він жив від 1925 року.

ТАРЗАН, ч. 101. Пірати з джунґлів.

Наступного дня однодумці Говка напали на мандрівних племінників та забрали їм списи, щоб полювати на слонів.

Опісля вони натрапили на череду могутніх власників слоневої кости. „Вбивайте їх! Вбивайте їх!" — кричав Говко.

Але страхіття почали відбиватися в душі схоплених. Малий Кейдо плакав, коли пригадав собі, як Тарзан учив його любити цих слонів.

І Тарзана напав сум, поки він не видумав якогось пляну, що напружив би всю його увагу й відвагу.